

CHRYSOSTOMOS VIEREN IN MAASMECHELEN

/ - Zesdejaars verkleed als de eerste letter van hun voornaam

“Je kijkt ernaar uit om dit te doen: als je in het eerste middelbaar zit, zie je de zesdejaars... En plotseling ben je dat zelf en dat is bijzonder. Daarom wil ik deze traditie zeker doorgeven aan de volgende generaties. Ook mijn oudere broer deed destijds actief mee aan de acties, zoals het verkleeden. Iedereen vindt het wel leuk, ook timide en minder extraverte leerlingen...”

(Maud, zesdejaars campus de helix, Maasmechelen)

Chrysostomos (of X-mos) is traditioneel het feest waarbij de laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs vieren dat er hen nog **100 dagen** resten vooraleer ze afstuderen. **Johannes Chrysostomus** was de heilige aartsbisschop van Constantinopel en hij geldt als patroonheilige van de leerlingen van de middelbare school. De Chrysostomos-traditie, ook wel Honderd Dagen genoemd, verwijst naar hem.

Campus de helix

Ook op campus de helix in Maasmechelen wordt dit gevierd. Vroeger werd in Maasmechelen effectief op de dag dat deze laatste 100 dagen ingingen, X-mos gevierd. Sinds enkele jaren vindt dit feest de eerste week na de kerstvakantie plaats. Praktische redenen liggen aan de grondslag: de stages van de laatstejaars en de wiskunde-olympiade die ooit in de tweede week van januari plaatsvonden.

Huidig leerkracht Elke herinnert zich dat X-mos in 1995 al traditie was op school, hoe lang het toen al effectief bestond moet onderzocht worden... Zeker sinds het jaar 1989! Sinds 2010, het oprichtingsjaar van campus de helix, kent de traditie van X-mos vieren hetzelfde verloop: tijdens vier opeenvolgende dagen (van maandag tot donderdag) komen de laatstejaarsleerlingen verkleed naar school volgens verschillende, zelfgekozen thema's. De thema's variëren jaarlijks, zoals bijvoorbeeld de eerste letter van de voornaam, duo's of trio's, terug in de tijd of tijdsmachine (ook futuristisch) en 'pyjamadag'. Het thema 'marginaal' en 'genderswap' zijn ook klassiekers. Maar de Leerlingen stelden zich afgelopen jaar de vraag waarom genderswap een thema zou zijn? Is het niet een beetje raar om een genderthema op te zetten? Op deze wijze evolueren de leerlingen en de gekozen thema's ook mee met de veranderende tijden. De leerlingen van het comité van de show kiezen de thema's, zij doen suggesties tot er tien voorstellen overblijven, en deze worden naar alle zesdejaars gestuurd. Zij stemmen dan om de vier laatste thema's te kiezen.

Donderdag vindt dan de X-mos show plaats op school, waarbij de school én personeelsleden kritisch en humoristisch onder de loep genomen worden. De week wordt op vrijdag afgesloten met een gezamenlijk ontbijt en een uitstap naar een pretpark. Het initiatief voor de organisatie van deze week gaat uit van de werkgroep Chrysostomos van de school. Er is geen uitwisseling met andere scholen over deze traditie.

Vroeger

Vroeger werd er een pak gehuurd voor iedereen en droegen de leerlingen een kartonnen bolhoed die ze konden personaliseren. Er werden ook X-mos T-shirts bedrukt voor de leerlingen. Tijdens de week waren er geen activiteiten, op donderdag ging men op café met de leerkrachten. Vrijdag vond dan de X-mos show plaats. 's Ochtends ging men zelfs een hooiwagen bij de lokale boer halen en daarmee reden ze rond door de straten! Nadien volgde de X-mos show en een fuif. Voorafgaand aan de festiviteiten op vrijdag was er in november ook een pre-Chrysostomosfuif. De traditie werd aangepast omdat ook de gangen van de school 'begaaid' werden, waardoor er nadien veel poetswerk was.

Het spannen van visdraden tussen de klinken van de deuren, waardoor één deur die open ging de andere dicht trok, zorgde voor algemene hilariteit. Helaas gebeurden er in dat feestgedruis ook soms ongelukken. Zo werd er ook visdraad gespannen op de speelplaats en er is destijds een leerling tegen gefietst, met een snede in zijn wang als gevolg. Een andere leerling had bloem en water in zijn lange haren gekregen, waardoor hij zijn haar volledig moest afscheren. Vandaar de huidige keuze om vrijdag X-mos op locatie te vieren met een uitstap.

Het 'begaaien' op school zoals in de goede oude tijd gebeurt tegenwoordig niet meer; nu ligt de focus vooral op het zich verkleden en zo de les volgen. Sommige leerlingen hebben dan ook de indruk dat het strenger is geworden dan vroeger.

Het X-mos comité op school

Al vanaf september wordt de voorbereiding in gang gezet. Het zich elke dag verkleden in de gekozen thema's vraagt veel denkwerk: leuke kostuums zoeken, een trouwjurk uit de kringloopwinkel halen, in de carnavalswinkel zoeken naar attributen, ... Het comité komt elke dinsdag en vrijdag op school samen om de show voor te bereiden. Dit vraagt veel werk van de leerlingen: filmpjes editen, na schooltijd filmen, enzovoort.

Veel moeite, maar wel heel leuk om te doen. Ook de leerkrachten hebben een werkgroep X-mos; van deze leerkrachten is er altijd iemand aanwezig op de samenkomsten van de leerlingen. Bij de start van het schooljaar helpen zij de leerlingen op weg met het doel van de show, nadien evolueert dit naar begeleiden en motiveren. Het is belangrijk dat er goed doorgewerkt wordt om de deadline te halen.

Een typische oneliner van de zesdejaars op vrijdag bij het betreden van de bus is: *'Hebben jullie nu echt alcoholtesters bij?'* Iedereen moet blazen vooraleer ze de bus mogen betreden.

Het einde van een tijdperk

X-mos is een moment om je tijd op de middelbare school af te sluiten: het einde van een tijdperk, het begin van een nieuw leven. Waar X-mos vroeger het enige moment was met een dergelijke waarde, zijn er nu wel meerdere overgangsmomenten, zoals bijvoorbeeld het galabal tijdens de lente.

Gevoelens van vreugde en vrijheid worden geassocieerd met X-mos. Leerkrachten zijn tijdens deze week losser en grappiger in de les. Eén week lang draait het rond de zesdejaars, voor hun laatste 100 dagen. Het is een hele fijne week. Op donderdag gaan de leerlingen daarom traditioneel ook feesten in dancing Versuz in Hasselt. Met een studentenkaart mogen ze daar op die dag gratis binnen. Op andere scholen valt X-mos later, waardoor de laatstejaarsleerlingen van de helix kunnen zeggen: *'Onze school was die donderdagavond daar, we kenden er dan ook bijna iedereen'.*

**Gebaseerd op een originele tekst en interview van Jonas Slegers met Maud Sniijders, zesdejaars Humane Wetenschappen en Elke Coenen, leerkracht en voormalig leerling van de school.*

**Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.*

INZENDER

Elke Coenen en Maud Sniijders
campus de helix

LOCATIE

Maasmechelen

PERIODE

100 dagen voor het afstuderen van de middelbare school

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #feest #ritueel #sociaal gebruik